

Briffio gan y Gymdeithas Llywodraeth Leol ar oblygiadau achos Hemming v Cyngor Dinas San Steffan i ffioedd trwyddedu a godir yn lleol

10 Gorffennaf 2013

Nod y briffio hwn yw rhoi crynodeb i gynghorau o'r achos diweddar Hemming v Cyngor Dinas San Steffan a'r goblygiadau i gynghorau'n gyffredinol.

Mae'r achos yn effeithio ar y math o gostau y gall cynghorau eu hadennill drwy ffioedd trwyddedu a godir yn lleol, a'r prosesau sydd gan gynghorau yn eu lle i sicrhau bod y broses o godi ffioedd yn dryloyw ac agored i'w harchwilio. Argymhellwn fod yr adrannau trwyddedu a gwasanaethau cyfreithiol yn defnyddio'r briffio hwn i drafod goblygiadau'r achos i'w cynghorau nhw.

Hoffai Gymdeithas Llywodraeth Leol glywed yn uniongyrchol gan aelodau sy'n poeni pa oblygiadau fydd gan achos Hemming v San Steffan i'w cyngor nhw efallai, yn enwedig o ran adennill costau neu lle nad yw'r papur yma'n ateb unrhyw faterion cyfreithiol sydd dal i fod angen sylw. E-bostiwrch gwyneth.rogers@local.gov.uk <<mailto:gwyneth.rogers@local.gov.uk>> neu ian.leete@local.gov.uk <<mailto:ian.leete@local.gov.uk>> i sicrhau y gallwn weithredu'n effeithiol ar eich rhan.

Crynodeb o Hemming v Cyngor Dinas San Steffan

Arweiniwyd yr achos gan Timothy Hemming, perchennog Simply Pleasures Ltd, ar ran amrywiol siopau rhyw yn herio lefel y ffioedd trwyddedu oedd Cyngor Dinas San Steffan yn ei godi ar siopau rhyw, ar y sail na ellid eu hystyried i fod yn rhesymol.

Gwnaed y dyfarniad gwreiddiol yn y llys ym mis Mai 2012, ond roedd hwn yn destun apêl a dyfarniad y Llys Apêl ar 24 Mai 2013 yw'r un sydd yn awr wedi'i sefydlu fel y gyfraith arweiniol o ran pa gostau y gellir eu hystyried wrth benderfynu ffioedd trwyddedu lleol.

Y prif fater dan sylw oedd a oedd y ffioedd yr oedd Cyngor Dinas San Steffan yn eu codi'n cydymffurfio â gofynion Cyfarwyddeb Gwasanaethau Ewropeaidd 2009 a'r dehongliad o Erthygl 13(2) y Gyfarwyddeb. Nod y Gyfarwyddeb Gwasanaethau yw ei gwneud yn haws i ddarparwyr

Briefing

gwasanaeth sefydlu neu gynnig eu gwasanaethau yn unrhyw le yn Ewrop, gydag ystod o ofynion ar gyfer y rhai sy'n trwyddedu'r sector gwasanaethau a manwerthu, gan gynnwys ceisiadau a thaliadau ar-lein. Mae'r Gyfarwydddeb Gwasanaethau hefyd yn nodi'n glir y gellir ond defnyddio ffioedd trwyddedu a ddaw o dan y Gyfarwydddeb i adennill costau, ac na ddylid eu defnyddio i wneud elw nac i gymell darparwyr gwasanaeth rhag dod i mewn i farchnad.

Yn gryno, roedd achos Hemming yn cwestiynu pa mor gyfreithlon oedd y taliadau trwyddedu yr oedd San Steffan yn ei godi ar siopau rhyw fel "ffioedd" o dan y Gyfarwydddeb ac a oeddent yn "rhesymol a chymesur â chost y gweithdrefnau awdurdodi..." ac "nid yn fwy na chost y weithdrefn".

Dyfarniad y Llys

Er bod y Gyfarwydddeb efallai'n nodi'n glir bod yn rhaid i unrhyw ffioedd trwyddedu a godir o dan y Gyfarwydddeb fod yn rhesymol ac nid yn fwy na'r gost sy'n gysylltiedig â'r gweithdrefnau awdurdodi, nid oes mwy o fanylion ar ba gostau y gellir neu na ellir eu cynnwys wrth gyfrifo ffioedd.

Ystyriodd y gwrandawriad gwreiddiol hefyd a oedd Cyngor Dinas San Steffan wedi gwneud penderfyniad dilys ar ba ffioedd trwyddedu i'w codi mewn unrhyw flwyddyn ar ôl y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Ionawr 2006, sef y tro olaf i'r Is-bwyllgor Trwyddedu ystyried y ffioedd. Yn ôl y dyfarniad, a dderbyniwyd gan y Llys Apêl, ni allai'r adolygiadau blynyddol a wnaed gan un o swyddogion Cyngor Dinas San Steffan gymryd lle unrhyw benderfyniad gan y Cyngor. Gwrthododd y barnwr gyflwyniad y Cyngor bod y ffi wedi'i phenderfynu fel ffi benagored yn 2004 fel ei bod yn cario drosodd o un flwyddyn i'r llall.

Yn achos Hemming v San Steffan, bu'r Llys Apêl yn ystyried yn benodol a oedd modd i'r gost o ymchwilio ac erlyn y rhai sy'n gweithredu heb drwydded gael ei hadennill drwy'r ffioedd trwyddedu a delir gan y rhai sy'n gweithredu o fewn y system. Yn benodol, a oedd yn gyfreithlon codi ffioedd trwyddedu oedd yn adlewyrchu costau'r Cyngor o orfodi'r system yn erbyn gweithredwyr *didrwydded*, yn ogystal ag yn erbyn gweithredwyr trwyddedig?

Yn anffodus i San Steffan, penderfynodd y Llys Apêl dderbyn penderfyniad blaenorol y Llys Gweinyddol o fis Mai 2012 ymlaen. Ei ddyfarniad oedd na ddylai'r ffioedd a godir fod yn fwy na'r gost o weinyddu'r broses. Felly, ni allai'r Cyngor mwyach ystyried y gost o orfodi yn erbyn gweithredwyr siopau rhyw didrwydded wrth benderfynu pa ffioedd trwyddedu i'w codi.

Roedd hyn yn cadarnhau'r ffordd newydd o weithredu mewn cymhariaeth â'r sefyllfa fel yr oedd cyn i'r Rheoliadau ddod i rym yn 2010. Bryd hynny, roedd codi ffioedd trwyddedu ar siopau rhyw yn dod o dan Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982. Derbyniwyd bod ffi 'resymol' o dan y Ddeddf honno'n cynnwys costau gorfodi fel bo'r system, mewn gwirionedd, yn talu amdani ei hun.

Er bod y Cyngor wedi ceisio dadlau na ddylid gwneud gwahaniaeth rhwng gorfodi gweithredwyr di-drwydded a rhai trwyddedig, yn enwedig oherwydd bod busnesau trwyddedig yn elwa yn y pen draw o gamau yn erbyn

gweithredwyr twyllodrus gan sicrhau tegwch cystadlu i fusnesau cyfrifol, nid oedd y Barnwr yn cytuno.

Dyma a ddywedodd, ym mharagraff 70:

“Mae’n anodd gweld sut allai hyd yn oed dehongliad ymdrechgar olygu bod y gost o weinyddu gweithdrefnau awdurdodi a phrosesau ffurfiol yn cynnwys y gost o erlyn gweithredwyr di-drwydded na wnaethant gais am awdurdod”.

Fodd bynnag, mae’r Dyfarniad yn nodi’n glir y gallai’r gost o fonitro cydymffurfio a gorfodi yn achos ymgeisydd a gafodd drwydded eisoes ddod o fewn y gost o weinyddu gweithdrefnau awdurdodi’r Cyngor. Yn ogystal, gellid hefyd cynnwys y gost sy’n gysylltiedig â monitro addasrwydd parhaus gweithredwyr wrth adnewyddu trwyddedau (ac wrth adolygu trwyddedau o bosibl) fel rhan o’r broses gydymffurfio o ystyried eu bod yn ymwneud â thelerau trwyddedau a roddwyd eisoes.

Dylid nodi nad yw eto’n glir a fydd hyn yn cael ei brofi mewn ymgyfreitha pellach, efallai drwy gyfeirio’r mater at Ewrop am ddyfarniad pendant ar ystyr y Gyfarwyddeb.

Beth mae hyn yn ei olygu i gynghorau?

Mae’r Gymdeithas Llywodraeth Leol yn argymhell, yng ngoleuni’r dyfarniad hwn, bod cynghorau’n adolygu’r costau sy’n cael eu hadennill gan ffioedd trwyddedu a godir yn lleol ac yn sicrhau nad ydynt mwyach yn adlewyrchu’r gost o weithredu yn erbyn busnesau di-drwydded. Mae’n glir y bydd methu ag adennill y costau sy’n gysylltiedig â gweithredu yn erbyn busnesau rhyw di-drwydded yn arwain at ganlyniadau ariannol hirdymor sylweddol i Gyngor Sir San Steffan, fodd bynnag rydym yn cydnabod y bydd yr effaith ariannol ar gynghorau’n gyffredinol yn amrywio gan ddibynnu ar yr economi leol, pa weithgareddau a drwyddedir a sut mae ffioedd lleol wedi eu pennu’n flaenorol.

Mae’r Gymdeithas hefyd yn argymhell bod cynghorau’n achub ar y cyfle i sicrhau bod ffioedd trwyddedu a godir yn lleol yn seiliedig ar ddull diweddar o adennill costau, dull a sefydlir ac sy’n cael ei adolygu’n rheolaidd mewn ffordd dryloyw ac sy’n ddealladwy i fusnesau a thrigolion. Bydd y Gymdeithas yn cyhoeddi canllawiau ar beth ellir ei gynnwys mewn ffioedd trwyddedu a godir yn lleol dros yr Haf 2013.

Gwybodaeth bellach

Y dyfarniad llys gwreiddiol yn achos Hemming v San Steffan
<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2012/1260.html>

Dyfarniad y Llys Apêl yn achos Hemming v San Steffan – 24 Mai 2013
<http://cornerstonebarristers.com/wp-content/uploads/2013/05/Hemming-APPROVED-Judgement.pdf>

Cyfarwyddeb Gwasanaethau’r Undeb Ewropeaidd
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:376:0036:0068:en:pdf>

Canllawiau BIS ar Gyfarwyddeb Gwasanaethau'r UE

<https://www.gov.uk/eu-services-directive>